

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/136/2019
Identifikačné číslo spisu: 7215216533
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7215216533.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu DPS financial consulting, s. r. o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 46 713 930, zastúpeného advoconsulting s.r.o., so sídlom v Trnave, Tamaškovičova 17/2742, IČO: 47 253 428, proti žalovanému X. bývajúcemu v H., zastúpenému JUDr. Rolandom Kovácsom, advokátom so sídlom v Košiciach, Mäsiarska 30, o zaplatenie 18 205,40 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 39 C 354/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. decembra 2017 sp. zn. 5 Co 146/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. decembra 2016, č. k. 39 C 354/2015-83 žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v celom rozsahu. Mal za to, že fikcia doručenia, kedy mal žalovaný prevziať vyhlásenie splatnosti celého úveru dňa 2. augusta 2013, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, nakoľko vystavuje spotrebiteľa neprijateľnej fikcii doručenia poštovej zásielky, ktorá sa má považovať za doručení aj v prípade, že sa z objektívnych dôvodov so zásielkou neoboznámí, pričom môže ísť aj o zásielku, obsahujúcu pre neho písomnosť, podstatnú pre uplatnenie jeho práv. Táto podmienka je neprijateľná aj preto, že spotrebiteľ nemá vedomosť o tom, kedy veriteľ daný úkon vykonal, dal písomnosť na poštovú prepravu, a preto nemôže ani v prípade dobrej viery z jeho strany splniť to, čo od neho veriteľ v danej písomnosti požaduje. Pokiaľ ide o omeškanie dlžníka dlhšie ako 90 dní, podľa tvrdenia žalobcu jeho právna predchodkyňa vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru listom z 3. septembra 2013, čo znamená, že pohľadávka 17 174,51,- eur sa stala splatnou v celosti týmto dňom. Omeškanie žalovaného so zaplatením tejto pohľadávky tak začalo plynúť nasledujúcim dňom, teda 4. septembra 2013. Právna predchodkyňa žalobcu uzatvorila s ním Zmluvu o postúpení pohľadávky dňa 27. septembra 2013, v dôsledku ktorého sa mal stať vlastníkom pohľadávky. V danom prípade nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky, nakoľko nebola splnená podmienka, a to omeškanie pohľadávky 17 174,51,- eur, trvajúce dlhšie ako 90 dní. Banka má oprávnenie postúpiť časť

peňažného záväzku, s ktorým je dlžník aktuálne po stanovenú dobu 90 dní napriek jej písomnej výzve v omeškani. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že Zmluva o postúpení pohľadávky z 27. septembra 2013 je absolútne neplatným právnym úkonom, a teda žalovaný ani nemohol platne uznať svoj záväzok voči žalobcovi. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu podľa zásady úspešnosti.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 7. decembra 2017 sp. zn. 5 Co 146/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie bolo potrebné ako vecne správny potvrdiť, keď aj jeho dôvody sú správne, preto sa v celom rozsahu s ním stotožnil. Žalobcom uplatnené odvolacie dôvody odvolací súd považoval za neopodstatnené, keď podľa ustálenej súdnej praxe inými vadami, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci sú všetky vady, prejavujúce sa v chybnom postupe súdu prvej inštancie pri dokazovaní, v nesprávnom posudzovaní procesných otázok, ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania, v chybnom poučovaní strán sporu a v ďalších nedostatkoch v jeho činnosti, ku ktorým došlo v priebehu konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom nie sú bez ďalšieho, ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušovania predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalobcom v odvolaní uvedené skutočnosti neumožňujú záver, že by konanie na súde prvej inštancie bolo takou inou vadou postihnuté. Ďalej uviedol, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval. Odvolací súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 255 ods. 1 CSP § 262 ods. 1 CSP.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol včas podaným dovolaním žalobca, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, ako aj z § 420 písm. f/ CSP.

3.1. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, že odvolací súd sa odklonil pri riešení právnej otázky od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, tu dovolateľ uviedol, že pokiaľ ide o aktívnu legitimáciu žalobcu a doručovanie poukázal na § 111 ods. 1 CSP, ako aj § 45 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), týkajúce sa doručovania. Vzhľadom na skutočnosť, že oznámenie o postúpení pohľadávky bolo žalovanému doručované ako zásielka do vlastných rúk, ktorej prevzatie svojim podpisom potvrdil a žalovaný síce tvrdil, ale nikdy nepreukázal opak, považuje oznámenie o postúpení za relevantné a účinne doručené so všetkými následkami z toho vyplývajúcimi. Nakoniec, o doručení tohto oznámenia žalovanému svedčí aj ním vyvolaná komunikácia so žalobcom smerujúca k umožneniu splácania dlhu, v ktorej následne došlo k uznaniu dlhu žalovaným. V tejto súvislosti poukázal na judikát prijatý obchodným kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 119/2003, na ktorý odkázal dovolací súd napríklad aj vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5 Obdo 20/2008 z 31. marca 2009.

3.2. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolateľ ako právnu otázku stavia výklad § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách (ďalej len „ZoB“), a je názoru, že súd prvej inštancie na predmetnú vec aplikoval jeho nesprávny výklad, podľa ktorého dospel k záveru, že pre platné postúpenie predmetnej pohľadávky bolo potrebné, aby odo dňa oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, teda písomnej výzvy banky, uplynulo viac ako 90 dní, pričom nesplnenie týchto podmienok má spôsobovať absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Mal za to, že je nevyhnutné pri výklade tohto ustanovenia a jeho posudzovaní z pohľadu nárokov na platnosť právneho úkonu, brať ohľad na ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech

platnosti právneho úkonu, obsiahnutý v odôvodnení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 242/07-29 z 3. júla 2008, ako aj na ústavný príkaz nerozširovať dôvody neplatnosti nad rámec zákonom uvedených prípadov, obsiahnutým v odôvodnení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2014-77 z 28. apríla 2014. Vzhľadom na uvedené je dovolateľ presvedčený, že pri výklade určitého ustanovenia právneho predpisu je potrebné vychádzať najmä z jeho účelu, pričom za jednoznačný účel ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB je potrebné považovať úpravu výnimiek z bankového tajomstva, a to najmä s poukazom na zaradenie tohto ustanovenia v rámci systematiky ZoB. Ako je aj zo slovného výkladu zrejmé, toto ustanovenie neurčuje podmienky platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba podmienky za splnenia ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva. Za daných podmienok môže banka postúpiť pohľadávku aj na inú osobu, ako je banka; teda aj na osobu, ktorá ako taká nie je viazaná bankovým tajomstvom, a to aj bez súhlasu klienta. Z uvedeného vyplýva, že ak by teda postúpila pohľadávku na inú osobu skôr ako sú splnené podmienky určené v predmetnom ustanovení a zároveň by nemala na postúpenie súhlas, porušuje tým bankové tajomstvo. Tento záver vyplýva aj z dôvodovej správy k zákonu. Poukázal na § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), podľa ktorého, ak postúpenie pohľadávky neodporuje dohode s dlžníkom, tak ani v prípade zdanlivého rozporu so zákonom (ustanovením § 92 ods. 8 ZoB), nemôže byť následkom takéhoto rozporu neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, a tiež na § 524 ods. 1 OZ, podľa ktorého sa na postúpenie pohľadávky súhlas dlžníka nevyžaduje, a v prípade postúpenia pohľadávky, ktoré nie je v rozpore s dohodou klienta, vzťah medzi bankovým tajomstvom a platnosťou postúpenia pohľadávky je potrebné vykladať tak, že porušenie bankového tajomstva nevedie k súkromnoprávnej sankcii v podobe neplatnosti postúpenia pohľadávky, uzavretej medzi bankou a subjektom odlišným od klienta, ale výlučne k sankciám, ktoré je oprávnená v zmysle príslušných právnych predpisov uložiť Národná banka Slovenska v zmysle ustanovenia § 50 ods. 1 ZoB, prípadne k zodpovednosti za škodu. Podľa názoru dovolateľa je tak potrebné považovať za správny taký výklad ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB, podľa ktorého, ak je počas trvania záväzkového vzťahu klient banky nepretržite viac ako 90 dní v omeškaní so splácaním jeho peňažného záväzku a banka tohto klienta následne na úhradu tohto omeškania písomne vyzve, no klient toto omeškanie ani napriek tejto písomnej výzve nevyrovná, je banka oprávnená postúpiť takúto pohľadávku zodpovedajúcu celému záväzku (teda nie len omeškanej časti), v prospech tretej osoby aj bez súhlasu klienta. Takémuto výkladu nakoniec nasvedčuje aj ďalšia veta predmetného ustanovenia, podľa ktorej banka právo na postúpenie takejto pohľadávky nemôže uplatniť len vtedy, ak klient pred postúpením uhradí celú pohľadávku, vrátane jej príslušenstva, čo znamená, že len čiastočné plnenie zo strany klienta neobmedzuje banku v postúpení pohľadávky tretej osobe bez súhlasu klienta.

3.3. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, že odvolací súd znemožnil nesprávnym procesným postupom strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, tu dovolateľ namietá, že tým, že došlo k porušeniu práva žalobcu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Poukázal na to, že zo samotnej skutočnosti, že došlo k vydaniu platobného rozkazu, ale aj z nasledujúcich dvoch pojednávaní vo veci samej, kedy súd aj po prednesení námietok žalovaného opakovane vyslovil názor o dôvodnosti žaloby v celom rozsahu, je zrejmé, že súd považoval aktívnu legitimáciu žalobcu za danú a nemal pochybnosť o platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, nemal pochybnosť o výklade tohto ustanovenia a náležite sa vysporiadal s jeho aplikáciou, ktorá má pre rozhodnutie v predmetnej veci kľúčový význam, pričom s poukazom na žalobcom predložené listinné dôkazy nedospel k záveru o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky s následkom absencie aktívnej vecnej legitimácie žalobcu, ale naopak, vydaním platobného rozkazu, a následným opakovaným právnym posúdením na pojednávaní vo veci, aktívnu legitimáciu žalobcu potvrdil. V záverečnom rozhodnutí však súd prvej inštancie zastal opačný názor, keď uzavrel, že zmluva o postúpení pohľadávky je absolútne neplatná. Tým rozhodnutie súdu prvej inštancie nespĺňa požiadavku jasného a zrozumiteľného odôvodnenia, ktoré by dávalo odpoveď na významnú právnu otázku, nevysporiadal sa s otázkou postúpenia pohľadávky a nedal odpoveď na všetky otázky, ktoré sú nanesené v dovolaní, ktorého prípustnosť a dôvodnosť dovolateľ vyvodzoval podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Navrhol napadnuté rozsudky oboch inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných pred účinnosťou nového civilného procesného kódexu CSP viackrát uviedol (napríklad sp. zn. 1 Cdo 145/2018, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014), že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štyri konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 217/2018, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj o otázku procesnoprávnu, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

11. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto

otázku vyriešil. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle OSP, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

12. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

13. Z dovolania je zrejmé, že žalobca za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú považuje otázku, že súd prvej inštancie na predmetnú vec aplikoval nesprávny výklad § 92 ods. 8 ZoB, podľa ktorého dospel k záveru, že pre platné postúpenie predmetnej pohľadávky bolo potrebné, aby odo dňa oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, teda písomnej výzvy banky, uplynulo viac ako 90 dní, pričom nesplnenie týchto podmienok má spôsobovať absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky (bližšie pozri bod 3.2/ tohto odôvodnenia).

14. Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že už podobnú vec týkajúcu sa ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB prejednával v konaní pod sp. zn. 5 Cdo 13/2016, avšak v tomto prípade bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné a dovolací súd sa preto meritórne vecou nezaoberal. Zároveň bola skutkovo a právne totožná vec riešená v konaní pod sp. zn. 7 Cdo 26/2017, kde dovolací súd rozhodol rozsudkom z 28. marca 2018 a dovolanie zamietol. Konečne dovolací súd sa uvedenou právnou otázkou veľmi podrobne zaoberal aj v konaní a rozhodnutí vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 147/2017, kde dovolanie zamietol.

15. Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci kardinálnym právnym problémom je otázka platnosti či neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky podľa § 39 OZ. Teda, či podmienky pre postúpenie pohľadávky banky bez súhlasu žalovaného na tretiu osobu, ktorá nie je bankou (žalobca) podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB musia byť splnené, aby došlo k platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávok, alebo v prípade ich nedodržania prichádza sankcia v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu postúpenia. Súdny oboch inštancií v tejto veci sa veľmi podrobne vysporiadali so všetkými relevantnými dôvodmi týkajúcimi sa neplatnosti právneho úkonu o postúpení pohľadávky, a dovolací súd si tieto skutočnosti všimol a v plnom rozsahu s ich uvedenými argumentami súhlasí.

16. Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávanom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý nemožno opomíňať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k OZ. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta ZoB), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko

súvisí, avšak vzájomne sa nevyklučuje.

17. Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ.

18. Žalobca v dovolaní poukazuje na judikát uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR pod č. 119/2003, sp. zn. 4 Obo 210/01 v obchodnoprávnom spore staršieho dáta, ktorého závery v súčasnosti nie je možné aplikovať v oblasti spotrebiteľského práva, ktoré spočíva na diametrálne odlišných (až protichodných) princípoch ako právo obchodné. Uvedený judikát primárne rozoberá notifikačnú povinnosť (denunciáciu) s dôrazom na to, ako vplýva toto oznámenie (táto právna skutočnosť) na zmenu v obsahu záväzku vo vzťahu k dlžníkovej povinnosti plniť v obchodnoprávnom spore. Tu však treba mať na zreteli, že uvedený judikát nevyklučuje (a ani nemôže) možnosť súdneho prieskumu platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, najmä v prípade, keď samotná právna úprava postúpenia pohľadávky podľa OZ obsahuje ustanovenia o zákaze postúpenia (§ 525 OZ). Je preto logické, že ak bola postúpená pohľadávka v rozpore so zákonom, nemožno uvedené konvalidovať ani včasným a riadnym oznámením o postúpení pohľadávky dlžníkovi. Je potrebné si uvedomiť, že oznámením postúpenia pohľadávky, ktoré je adresované dlžníkovi, dochádza v prvom rade k tomu, že postupca vyvolá zmenu osoby oprávnenej prijať plnenie, a zároveň berie na seba riziko vyplývajúce z toho, že i v prípade neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky splní dlžník dlh tretej osobe (postupníkovi). Samotným postúpením pohľadávky však nedochádza k inej zmene záväzku než v osobe veriteľa a v prípade, že zmluva bola neplatná, dochádza k tomu, že k veriteľovi pristupuje ďalšia osoba oprávnená prijať plnenie s účinkami aj pre pôvodného veriteľa.

19. Dovolací súd preto uzatvára, že následkom postupu pohľadávky, ohľadom ktorej nie je cesia podľa § 525 OZ alebo podľa osobitných predpisov dovolená, je absolútna neplatnosť postupnej zmluvy pre jej rozpor so zákonom (§ 39 OZ), pričom na absolútnu neplatnosť postúpenia, musí prihliadnuť súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť.

20. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu z dôvodu § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená bola (bod 14. odôvodnenia), je potrebné ako neprípustné odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Zároveň dovolanie žalobcu z dôvodu § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolací súd ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol z dôvodu, že sa v danom prípade odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (bod 14. odôvodnenia).

22. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmätočnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

23. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentami a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentami procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

24. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu než je zmätočnosť, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti a nedostatku v odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie, dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu ešte za účinnosti OSP dňa 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ OSP. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Od tohto stanoviska dovolací súd aj za účinnosti CSP (§ 420 písm. f/ CSP) nevidí dôvod sa odkloniť.

25. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 217/2018, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu.

26. Pokiaľ ide o odňatie možnosti konať pred súdom, „Nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom“ R 37/1993. „Ak súd v priebehu konania nevykonal všetky dôkazy navrhované účastníkmi, resp. vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ OSP nie je prípustné, lebo nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom a za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení“ R 125/1999.

27. Dovoláním napádaný rozsudok podľa názoru dovolacieho súdu uvádza skutkový stav, ktorý považoval dovolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy a úvahy, z ktorých dovolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení.

28. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak dovolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. V danom prípade ale dovolací súd aj vysvetlil ďalšie svoje úvahy, prečo považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne.

29. Ani za účinnosti CSP nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu prípadne spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že dovolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

30. Dôvodom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je tiež nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993, R 125/1999 a R 42/1993.

31 Aj z pohľadu judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) je potrebné konštatovať, že dovolateľovi sa dostalo v konaniach pred súdmi oboch inštancií kontradiktórneho procesu. V rôznych štádiách súdneho konania mal možnosť predkladať argumenty, ktoré považoval za relevantné pre svoj prípad, bol aj verejne vypočutý pred súdmi oboch inštancií. Faktické a právne zdôvodnenie rozsudkov

nižších súdov bolo primerane obsiahle. Nebolo teda možné prísť k záveru, že by sa odvolací súd nezaoberal argumentami dovolateľa (porovnaj Bochan proti Ukrajine, č. 7577/02, § 84, 3. máj 2007).

32. Pokiaľ ide o kvalitu odôvodnenia, jeho jasnosť a zrozumiteľnosť, z hľadiska práv strany konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, (napríklad rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I), podľa ktorej rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument zo strany sporových strán konania bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higgins a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I), tiež Van de Hurk v. Holandsko, sťažnosť č. 16034/90, rozsudok z 19. apríla 1994, Ruiz Torija c. Španielsko, sťažnosť č. 18390/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A, s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko, sťažnosť č. 18064/91, rozsudok z 9. decembra 1994, séria A, č. 303).

33 Koncept spravodlivého konania vyžaduje, aby odvolací súd, ktorý sa stotožnil s dôvodmi pre svoje rozhodnutie, či už tým spôsobom, že prevzal dôvody nižšieho súdu, alebo inak, adresoval znovu v skutočnosti zásadné otázky a argumenty, ktoré mu boli v rámci odvolacieho konania predložené. (Helle proti Fínsku, 19 december 1997, § 60, Reports of Judgments and Decisions 1997 VIII, a Hansen proti Nórsku, č. 15319/09, § 60, 2 október 2014).

34. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie v časti, v ktorej sa namieta existencia procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, keď nebolo preukázané, že by došlo k nesprávnemu procesnému postupu tým, že by nebolo zachované rovné postavenie strán, že by neboli vykonané potrebné dôkazy, ako aj, že by odôvodnenie rozhodnutia nebolo jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, keď dalo odpovede na podstatné otázky pre rozhodnutie vo veci, teda že by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, treba tiež odmietnuť ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

35. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.